

Oponentský posudek na bakalářskou práci Adély Mrázové „DV8: Mužské tělo v žánru screen dance“

Ústředním motivem práce Adély Mrázové je fenomén mužského tančícího těla, který se autorka snaží uchopit prostřednictvím genderových teorií, jenž ji zároveň slouží k načrtnutí proměny pozice, role, symbolu a výrazového slovníku mužského těla v historické perspektivě tanečního umění a fyzického divadla. Jevištní díla a filmy DV8 Physical Theatre v tomto kontextu představují ideální analytický materiál, neboť otázky související s výrazovými možnostmi tančícího těla a s přehodnocením ustáleného a sevřeného pohybového systému klasického tance byly silně přítomné a formovaly charakter tohoto britského souboru v jeho počátcích v polovině osmdesátých let minulého století. Spolu s autorčinou profesionální taneční zkušeností, osobním setkáním jak se zakladatelem a hlavním představitelem DV8 Lloydem Newsonem, tak „dvorním“ režisérem filmových adaptací jevištních choreografií tohoto významného fyzického divadla Davidem Hintonem, dává dobrý předpoklad ke komplexnímu uchopení a popsání zmiňovaného fenoménu ukotveného v konkrétním teoretickém rámci.

Více než polovinu práce autorka věnuje kontextualizaci DV8 Physical Theatre v rámci dějin tance a divadla, a dále pak vymezení genderového teoretického pojmosloví. Odhalení vazby i vlivu emblematických tvůrců, režisérů či choreografů jako byli Émile Jaques-Dalcroze, Konstantin Sergejevič Stanislavskij nebo Jerzy Grotowski zasazuje tvorbu Lloyd Newsona a jeho souboru do širšího, ale kontinuálního vývoje evropského tanečního divadla pokoušejícího se o nalezení takového výrazového slovníku těla, který vychází z přirozených gest a lidské individuality. Symbolika těla se stává pro diváka čitelnější, jednotlivé pohyby jsou navíc naplněny konkrétním obsahem, často s přímým sociálním či politickým odkazem. Adéle Mrázové se velmi dobře daří vystihnout a popsat nejen východiska nového pohybového slovníku a jeho hlavních odlišností od (pře)technizovaného systému klasického tance (baletu), ale také trefně odhaluje proměnu mužského tančícího těla a jeho výrazu na jevišti. Tvorba DV8 Physical Theatre tak díky tomu nepůsobí izolovaně a nečiní z obdivovaného souboru jedinečného solitéra.

Třetí kapitola pak má zkoumanému tématu maskulinity v tanci poskytovat pevný teoretický základ. Genderovým, queer nebo feministickým studiím není pole tanečního umění rozhodně cizí, což práce poměrně rozsáhlým výčtem různorodých textů dokládá. Autorka zde zmiňuje např. inspirativní studie Burta Rumsaye z jeho knihy *The Male Dancer: Bodies, Spectacle and Sexuality*, které se mj. věnují pohledu (*gaze*) na mužského tanečníka z pozice diváka, ale i koloběhů pohledů mezi tanečnický. Adéla Mrázová se tak s Rumsayovou pomocí pokouší přenést koncepci klasického textu Laury Mulveyové *Vizuální slast a narativní film* na pole tanečních choreografií s výlučně mužskými interprety. Tato rekontextualizace však není dostatečně vyargumentovaná a její aplikace na filmy DV8 v analytické části práce selhává především tím, že se autorka snaží koncepty L. Mulveyové na zkoumaný materiál doslovně přenést a napasovat, a mnohdy tak dochází k značně nepodloženým nebo zjednodušujícím závěrům.

Kromě toho si ale v této teoretické kapitole autorka vymezuje i obecnější pojmy jako maskulinita, homosexualita nebo homofobie, což jsou tematické pilíře

choreografické tvorby zkoumaného fyzického divadla. Zároveň neopomínají zmínit vzájemné zaklínění a prolínání maskulinity a feminity, připomíná různá klasifikační členění a maskulinní typologie, z nichž se v analytické části vrátí pouze ke koncepci „tvrdého“ a „měkkého“ muže Elisabeth Badinterové. Na této kapitole s názvem „Zobrazování mužského těla“, která se obrazu mužského těla de facto vůbec nevěnuje, oceňuji její pokus o co nejkomplexnější teoretické vymezení pojmů, které jsou nejen emblematické pro tvůrčí práci DV8 Physical Theatre, ale které obecné téma maskulinity zasazují do širšího sociologického a kulturního rámce.

V analytické části se autorka dostává k rozboru konkrétního filmového materiálu, který tvoří čtyři vybrané snímky z filmografie DV8, jenž přispívají ke zkoumanému tématu mužského tancujícího těla i k obecnějšímu tématu obrazu maskulinity. Největší prostor zde dostává film *Enter Achilles*, jehož ústředním motivem je samotné exponování a konfrontace různých druhů maskulinit, a pro autorku tak představuje jakýsi ilustrativní doklad vybraných teoretických konceptů z předcházející kapitoly. Závěrečná část práce má své mezery především směrem k důkladnější analýze abstraktnějších choreografií (*Dead Dreams of Monochrome Men*) nebo alespoň částečné reflexi koncepce ženského těla v díle DV8 ve vztahu k mužským rolím a interpretům (snímek *Strange Fish* je v analytické části obsažen jen marginálně).

Není pochyb o tom, že Adéla Mrázová přistupovala k vypracování své bakalářské práce velmi precizně. Téma maskulinity v „žánru“ screen dance se ukázalo jako nosné a podnětné, a to i přes určité zjednodušující a ne zcela podložené závěrečné úsudky. Autorka se neomezila jen na zachycení způsobu práce a analýzu děl jednoho fyzického divadla, ale podařilo se jí vystihnout obecnější fenomény spojené s uměleckou reprezentací a proměnou výrazu i symbolu mužského těla v tanci.

Doporučuji práci k přijetí a navrhuji klasifikaci velmi dobře.

V Praze 11. září 2013

Mgr. Magda Španihelová